

EREDETI KÖZLEMÉNY

Ápolás és sztereotípia – Hallgatók tapasztalatai a nemek közötti megkülönböztetésről

SZABÓ Roland Gergő, DOMONKOS Norbert

ÖSSZEFOGLALÁS

A vizsgálat célja: Megvizsgálni a nemi alapú sztereotípiákat az ápolói hivatásban, és feltárni azokat az akadályokat, amelyeket ezek a sztereotípiák teremtenek az ápolóhallgatók számára.

Anyag és módszerek: A kvalitatív adatok elemzését induktív tartalomelemzés segítségével végeztük, hogy azonosítsuk a nemi sztereotípiákkal kapcsolatos visszatérő mintákat és témákat.

Eredmények: A vizsgálatban 252 ápolóhallgató vett részt (79% nő, 21% férfi). A legfontosabb megállapítások a nemi sztereotípiákra világítottak rá: a férfi ápolókat gyakran nőiességgel azonosítják, míg a női ápolókat gyengének vagy alárendeltnek tekintik. A férfiak különösen a személyes gondozás terén ütköznek nehézségekbe, míg a női ápolók szexista megjegyzésekkel szembesülnek.

Következtetések: A nemi sztereotípiák továbbra is jelen vannak, és mindkét nemű ápolóhallgatók érzékelik őket a képzés és gyakorlat során. Ezek a sztereotípiák befolyásolják a szakmai identitást és a munkahelyi beilleszkedést. Az előítéletek kezelése támogatóbb környezetet teremthet, ami növelheti a munkával való elégedettséget és javíthatja az ellátás minőségét.

Kulcsszavak: nemi sztereotípiák, ápolóhallgatók, nemi szerepek

Nursing and Stereotyping – Students' Experiences of Gender Discrimination

Gergo Roland SZABÓ, Norbert DOMONKOS

SUMMARY

Purpose: This study aimed to investigate gender-based stereotypes in the nursing profession and explore the challenges these stereotypes pose for nursing students.

Methods: Qualitative data were analyzed through inductive content analysis to identify recurring patterns and themes related to gender stereotypes.

Results: The study involved 252 nursing students (79% female, 21% male). The key findings highlighted gender stereotypes: male nurses are often associated with femininity, while female nurses are perceived as weak or subordinate. Male nurses face particular challenges during personal care tasks, while female nurses frequently encounter sexist remarks.

Conclusions: Gender stereotypes persist, and both male and female nursing students perceive them during their education and practice. These stereotypes influence professional identity and workplace integration. Addressing these biases can create a more inclusive and supportive environment, increasing job satisfaction and improving the quality of care.

Keywords: gender stereotypes, nursing students, gender roles

SZABÓ Roland Gergő óraadó oktató, Szegedi Tudományegyetem, Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar, Ápolási Tanszék; BSc-ápoló, SZTE Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ Sebészeti Klinika; egészségügyi tanár MSc-hallgató, Semmelweis Egyetem, Egészségtudományi Kar, Morfológiai és Fiziológiai Tanszék
ORCID-azonosító: 0009-0000-9454-8533

DOMONKOS Norbert PhD-hallgató, Semmelweis Egyetem Doktori Iskola, Egészségtudományi Tagozat; egyetemi tanársegéd, Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar, Ápolási Tanszék
ORCID-azonosító: 0000-0001-5557-3947

Levelező szerző

(corresponding author):
SZABÓ Roland Gergő
E-mail: szabo.roland.gergo@med.u-szeged.hu

Beérkezett: 2025. január 3.
Elfogadva: 2025. január 20.

 | Hungarian | <https://doi.org/10.55608/nover.38.0001> | www.eLitMed.hu

Bevezetés

A sztereotípiák, amelyeket az emberek külső hatások révén sajátítanak el, a társadalmi struktúra egyik alapvető elemét képezik. Ezek a sztereotípiák egyfajta hiedelemrendszerként működnek, mivel egy adott csoport minden tagjához specifikus tulajdonságokat és jellemvonásokat rendelnek hozzá (Greenwald & Banaji, 1995). Noha a sztereotípiák önmagukban

csak általánosító megállapítások, attitűddel párosulva gyorsan káros hatással lehetnek az érintett csoportokra (Brander et al., 2015). Különösen a nemi sztereotípiák, amelyek a nők és férfiak felé irányuló társadalmi elvárásokban gyökereznek, mély kulturális alapokkal rendelkeznek, és jelentős hatást gyakorolnak az egyének fejlődésére, sőt hozzájárulhatnak a nők hátrányos helyzetbe kerüléséhez is (Czibere, 2009; Csernus, 2021).

A sztereotípiák az előítéletek egyik alapvető komponensét képezik, és maga a sztereotípia is előítéletek kialakulásához vezethet. A sztereotípia, előítélet és diszkrimináció kölcsönhatásai hozzájárulnak a nemek közötti egyenlőtlenségek fennmaradásához, amelynek tipikus példái: a „nők helye a konyhában” elvárás, a nők alulreprezentáltsága a politikában, illetve az elnőiesedett szakmák alacsony társadalmi megbecsültsége (Czibere, 2009). Az ápolást manapság tipikusan női hivatásként tartják számon, és globális szinten is megfigyelhető, hogy a férfi ápolók száma igen csekély. Ez azonban nem volt mindig így, mivel a történelem során korábban főként férfiak látták el a gyógyító és ápolói szerepeket (Szabó & Domonkos, 2023). A modern ápolás kialakulásával párhuzamosan a társadalom a „jó ápolót” olyan fogalmakkal azonosítja, mint a „jó nő” vagy a „jó anya” (Fealy, 2004). Ez a felfogás a mai napig fennáll számos kultúrában, beleértve Szlovéniát (Prosen, 2022), Iránt (Azadi et al., 2016) és az Egyesült Királyságot (McLaughlin et al., 2010).

Az ápolást gyakran a női gondoskodás természetes kiterjesztéseként kezelik, és ez a hiedelem azt sugallja, hogy a gondoskodó magatartás kizárólagosan női tulajdonság, amely az ápolás alapvető építőkövének tekinthető (Sasa, 2019). Az a felfogás, miszerint az ápolás kizárólag nőkhez illő szakma, hozzájárul a férfiak természetellenességének megítéléséhez ezen a területen, és ezt a folyamatot tovább súlyosbítják a nemi sztereotípiák és szerepeltvárások, amelyeket az ápolókhoz társítanak (Prosen, 2022). A férfi ápolók férfiaságát gyakran megkérdőjelezzik, diszkriminációval szembesülnek választott hivatásuk miatt, amely tényezők akadályozzák a szakmába való belépésüket, és növeli a lemorzsolódásuk kockázatát. A férfi ápolók nem kapnak elegendő támogatást vagy tiszteletet, és nincs reális példaképük az ápolói pályán, ami motiváló erőként hathatna rájuk (Azadi et al., 2016; Hosseini Marznaki et al., 2021; Prosen, 2022).

A női ápolók sem mentesek a nemi szerepekből adódó kihívásoktól. Az orvos-ápoló alárendeltségi viszony a munkakörnyezetben szintén megnehezíti helyzetüket (Prosen, 2022), továbbá a családi és karrierbéli szerepek összeegyeztetése is stresszforrásként jelenik meg esetükben (Feith et al., 2005).

A nemek kiegyenlítődése, valamint a hagyományos nemi szerepeltvárások és nemi sztereotípiák oldódása elősegíthetné a stressz csökkentését és az egészségesebb munkakörnyezet kialakulását, ami mind a férfiak, mind a nők számára kedvező lenne az ápolás területén (Ushiro & Nakayama, 2010). Ez pozitívan hatna a pályaválasztók döntéseire, mérsékelné a pályaelhagyást, javítaná az ellátás minőségét, valamint növelné az ápolók és páciensek elégedettségét (Prosen, 2022).

A vizsgálat célja

Célunk, hogy alaposan áttanulmányozzuk és megértsük az ápolási területen felmerülő nemekhez kapcsolódó sztereotípiákat és az ezekből fakadó akadályokat a magyar ápolóhallgatók körében. Ennek során arra törekszünk, hogy mélyebb betekintést nyerjünk az említett jelenségek komplexitásába, és minőségi jellemzőit feltárjuk.

Anyag és módszerek

Jelen tanulmány egy komplex, kvantitatív és kvalitatív jellegű keresztmetszeti vizsgálat részeként valósult meg. A kutatáshoz egy több szakaszban kialakított kérdőívet használtunk, amely főként zárt, dichotóm és validált témaspecifikus skálákat tartalmazott. A kérdőív záró szakaszában nyitott kérdéseket is feltettünk, hogy mélyebb betekintést nyerjünk a válaszadók tapasztalataiba és nézeteibe.

A kvalitatív adatok elemzéséhez induktív tartalomelemzést használtunk, az alábbi lépések mentén.

Adat-előkészítés: Minden beérkezett választ anonimizáltunk, és előkészítettünk az elemzéshez.

Kódolási folyamat: Az adatokat többszöri áttekintés után nyitott kódolással elemeztük, amely során azonosítottuk a visszatérő mintázatokat, és ezeket különböző kategóriákba rendeztük.

Kategorizáció és értékelés: A kategorizált adatokból tematikus egységeket alakítottunk ki, majd ezek szisztematikus értékelésével azonosítottuk a releváns problémákat és jelenségeket, különös tekintettel a nemekhez kapcsolódó sztereotípiákra. E lépés biztosította a főbb kutatási kérdések megválaszolását és a problémás területek feltárását.

Az elemzés során folyamatosan ügyeltünk az átláthatóságra és a dokumentálásra, ezzel biztosítva a kutatási eredmények megbízhatóságát és érvényességét. A kvalitatív eredményeket narratív összefoglalás és szemléltető idézetek segítségével mutatjuk be.

Eredmények

A kutatásban összesen 252 ápolóhallgató vett részt, akik közül 199 fő (79%) nő és 53 fő (21%) férfi volt. A válaszadók átlagéletkora 27,6 év, a legfiatalabb résztvevő 20 éves, míg a legidősebb 53 éves, mivel a mintába levelező tagozaton tanuló hallgatók is bevonásra kerültek. A résztvevők családi állapotának megoszlása alapján 104 fő (41,3%) egyedülálló, 99 fő (39,3%) párkapcsolatban él, 44 fő (17,5%) házasságban, míg 5 fő (2%) elvált. A minta jelentős részét harmad- és negyedéves ápolóhallgatók alkotják: a válaszadók 37,7%-a (95 fő) a harmadik, 36,5%-a (92 fő) a negyedik évfolyamon tanult a kitöltés időpont-

jában, míg 17,5%-uk (44 fő) a második, és 8,3%-uk (21 fő) első évfolyamon folytatta tanulmányait.

A vizsgálatba hazai nagy egyetemeken tanuló, aktív jogviszonnyal rendelkező ápolóhallgatók kerültek bevonásra. Az **1. ábra** szemlélteti a válaszadók területi megoszlását az oktatási intézmények szerint, amely alapján látható, hogy a többségük az SE-ETK, SZTE-ETSZK és a PTE-ETK hallgatója.

Az ápolóhallgatókat érő sztereotípiák

A válaszadók közül 130 fő (51,6%) számolt be arról, hogy észlelte a férfi és női ápolókkal szemben fennálló sztereotípiák jelenlétét az egészségügy területén. Ezen részmintából 101 hallgató (41 férfi és 60 nő) élt a lehetőséggel, hogy konkrét sztereotípiákat fogalmazzon meg. A beérkezett válaszok közül 54 darab a férfi ápolókkal, 36 darab pedig a nőnemű ápolókkal kapcsolatos sztereotípiákat tartalmazott, míg 3 kitöltő mindkét nemről megosztotta észrevételét. Nyolc válasz nem értelmezhető sztereotípiaként. Mindkét nem esetében megjelentek pozitív és negatív hangvételű sztereotípiák is.

Férfi ápolókkal kapcsolatos sztereotípiák

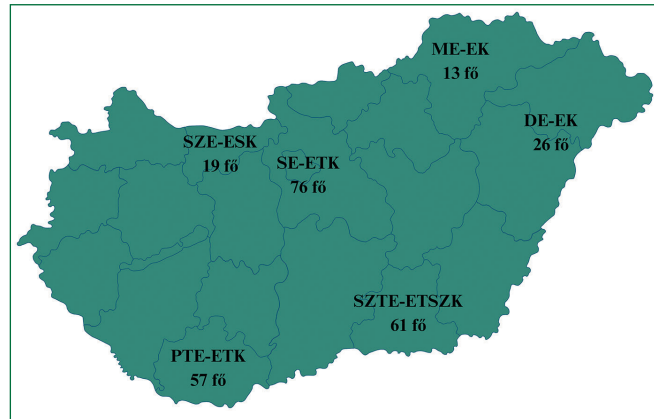
Az egyik leggyakoribb sztereotípia, amely a férfi ápolókat érinti, az orvoslásra való asszociáció. Az általános felfogás szerint a férfi ápolókat gyakran tévesen orvosként azonosítják, vagy feltételezik róluk, hogy az ápolói pályát csupán ugródeszkának tekintik az orvosi hivatás felé. Ezenkívül megjelenik az a nézet is, hogy a férfiak azért választják az ápolói szakmát, mert nem sikerült bekerülniük az orvosi egyetemre, vagy onnan elbocsátották őket. Az ilyen megfigyelések szerint a társadalom hajlamos „bukott orvosként” kategorizálni őket.

Ezt a sztereotípiát mutatják be az alábbi idézetek: „Egyszerűen sok (jellemzően idősebb) beteg nem tudja hová tenni a férfi ápolókat, beteghordónak hisznek vagy orvosnak, de sosem ápolónak, tehát sztereotípia, hogy az ápoló csak nő lehet.” (F244)

„Sosem feltételezik, hogy én ápolóként vagyok ott, hisznek rólam minden mást: rezidens, konyhás, takarító, gondnok, beteghordó, de azt elsősorban sosem, hogy ápoló, sajnós.” (F36)

Egy másik gyakori sztereotípia a férfi ápolókat homoszexuális vagy feminin tulajdonságokkal társítja. Ezt nem csupán a férfi válaszadók említették, hanem női hallgatók is, jelezve, hogy ez a percepció szélesebb körben elterjedt. Egyes megfigyelések arra

1. ábra: Az ápolóhallgatók képzőhelyeinek megoszlása (N=252 fő)

is utaltak, hogy a férfi ápolók személyiségére és motivációjára vonatkozóan szexuális tartalmú, gyakran sértő sztereotípiák fogalmazódtak meg.

Egy példa erre:

„Azok a férfiak, akik ápolók lesznek, femininek, vagy már hallottam olyat is, hogy gerjednek szexuálisan az alá-fölé rendeltségre, amit ott meg tudnak élni.” (F251)

Egy másik elterjedt előítélet az, hogy a férfi ápolók durvák és fájdalmat okoznak az általuk végzett beavatkozások során, alacsony empátiával rendelkeznek, és nem alkalmasak az ápolói hivatásra.

„Amikor férfiként megyek elvégezni valamit, ami potenciálisan fájdalommal járhat, azonnal azt feltételezik a betegek, hogy durva leszek, és rögtön megkapom a csak finoman kérem szavakat...” (F24)

A válaszokból pozitív sztereotípiák is kirajzolódtak: például a fizikai erő, az informatikai tudás, valamint az analitikus gondolkodás, amelyek kiemelték a férfiak szakmai hozzájárulását bizonyos szakterületeken. Ezek alapján úgy vélik, hogy a férfi ápolók ezeken a területeken hatékonyabban dolgoznak női kollégáikhoz képest.

Nőnemű ápolókkal kapcsolatos sztereotípiák

A női ápolókat érintő sztereotípiák jelentős része az alárendeltséghez és a szakmai leértékeléshez kapcsolódik. Ezen előítéletek az orvosok és ápolók közötti hierarchikus különbségre utalnak, aláhúзва, hogy a női ápolók munkáját alig ismerik el.

Példák:

„A nők az orvosok kellei. Az orvos parancsol, a nővér meg végrehajt...” (N241)

„Csak egy nővér. Lenézik, és azért, mert nők vannak benne túlnyomórészt...” (N108)

Egy másik visszatérő téma a fizikai gyengeséggel kapcsolatos előítélet. Az egyik válaszadó beszámolója szerint a betegek gyakran megkérdőjelezzik, hogy

a női ápolók képesek-e megfelelő fizikai munkát végezni:

„...a nők gyengék, nem tudják ugyanazt megtenni, mint a férfiak...” (N96)

A női ápolók kapcsán felmerült pozitív sztereotípiák, mint a nőiesség vagy az empátia, ugyanakkor erőteljes megfelelési kényszert is generálnak az érintettekben:

„Elvárják, hogy nem hibázhatunk... Ha nem sikerül, akkor viszont azonnal mi leszünk a bűnbakok...” (N235)

A hallgatókat érő nehézségek, akadályok

A válaszadók közül 165 fő (65,5%) számolt be arról, hogy klinikai gyakorlatuk során nemük miatt többféle megkülönböztetésben részesültek, míg 126 fő (50%) konkrét akadályokkal is szembesült a neme miatt. Az adatokat részletesen elemző felmérésben 137 hallgató (45 férfi és 92 nő) osztotta meg konkrét példákon keresztül tapasztalatait.

A férfi ápolóhallgatók tapasztalatai

A férfi ápolóhallgatók gyakran szembesülnek azzal, hogy nemük befolyásolja a klinikai közegben való elfogadottságukat, különösen bizonyos higiéniai feladatok, például fürdetés, perianális terület ápolása vagy ágytál használata esetén. Több hallgató beszámolt arról, hogy az ilyen élmények nemcsak kellemetlenséget okoztak számukra, hanem hosszú távon is hatással voltak szakmai önértékelésükre és gyakorlatukra.

„Több ilyen eset is volt eddigi pályafutásom során, de amit sohasem felejték el, az az volt, hogy egy hölgy, amikor fürdetéshez készülődtem, azt kezdte el kiabálni, hogy ne rá csorgassam a nyálam, hanem keressek magamnak barátnőt, holott még csak a vizet és az eszközöket készítettem oda. Ezt követően sokáig próbáltam elkerülni azt, hogy ismét olyan helyzetbe kerüljek, amikor egyedül kell hölgyet fürdöztetnem.” (F6)

A férfi hallgatókat gyakran kizárják olyan feladatokból, mint a katéterezés, beöntés vagy EKG-készítés az ellenkező nemű pácienseken. Ezek a kizárások nagymértékben csökkenthetik a szakmai tapasztalatszerzés lehetőségeit.

„Beöntést kellett volna csinálnom egy férfi betegnek, aki szóban kifejezte ellenvetését, hogy férfiként bármit a hátsójába vezessek, és nő ápolót követelt.” (F30)

A nőgyógyászati gyakorlatokat kiemelten problematikusnak találták a férfi hallgatók, ahol a nemből adódó előítéletek különösen érezhetők voltak. Több visszajelzés utalt arra, hogy férfiként gyakran adminisztratív vagy háttérfeladatokra korlátozzák őket, ami hátrányosan befolyásolja szakmai fejlődésüket.

„Nőgyógyászat-gyakorlaton semmit sem csinálhattam, hanem az egész gyakorlatot papírok hajtogatásával kellett töltenem, amit biztosan az váltott ki a főnővérben, hogy fiú vagyok, és ne hozzam a betegeket kellemetlen helyzetbe, de ezt hangoztatta is.” (F246)

Egyéb akadályokat a bizalom hiánya és a távolságtartás jelentett, amelyek gyakran a társadalmi normák és előítéletek következményei. Mindazonáltal kisebb arányban érkeztek pozitív példák is: ilyen volt a fizikai erő előnyben részesítése, az ellenkező nemű páciensek bókjai, valamint az, hogy gyakran orvosként azonosították őket, ami megkönnyített bizonyos interakciókat.

A női ápolóhallgatók tapasztalatai

A női hallgatók gyakran találkoztak szexuális tartalmú megjegyzésekkel, bókokkal vagy érintésekkel, különösen férfi páciensek részéről. Ezek az esetek nemcsak kényelmetlenséget, hanem mélyebb megalázottságérzést is okoztak számukra, ami hosszú távon stresszhez vezethet.

„Nyári nagy meleg volt, amikor szenvedtem én is a melegben és a betegek is a szobában. Valamit csináltam az egyik kórteremben, de közben mondtam, hogy fiú, de melegem van. Mire a benn fekvő férfi betegek egyszerre: Hát vetkőzzön le, nővére! Ez hihetetlenül megalázó volt számomra, még akkor is, ha csak viccnek szánták.” (N241)

Ezen túlmenően a női hallgatók többször érzékelték, hogy a férfi hallgatókkal kivételeznek. Ez nem a betegek részéről, hanem inkább a klinikai dolgozók és az oktatók részéről mutatkozott meg, ami hátrányos helyzetbe hozta őket. Számos válasz tükrözte az ebből fakadó frusztrációt és az érzett igazságtalanságot.

„Néhány fiú hallgatótársam jóval előbb és jóval hamarabb van bevonva bármibe, így sikeresebbek a gyakorlaton. Mi háttérbe kerülünk, és több erő vagy nem is tudom, törekvés kell, hogy felfigyeljenek miránk.” (N68)

„Sokszor érzem magam elhanyagolva a területi mentoroktól és az osztályon dolgozóktól, ha van ott fiú hallgatótársam is. Akkor minden figyelem rajta van, és csak vele törődnek.” (N250)

Megbeszélés és következtetés

A kutatás során begyűjtött szöveges válaszok alapján egyértelműen kirajzolódott, hogy mind a férfiak, mind a nők egyaránt érintettek a nemi szerepekkel és sztereotípiákkal kapcsolatos kérdésekben. A vizsgált minta jelentős mértékben tudatos a probléma felismerésében, hiszen képesek azonosítani és értelmezni ezen jelenségeket, ami a hatékony megküzdés alapfeltétele (Chinaveh, 2013).

A mintát alkotó ápolóhallgatók véleménye szerint a legjellemzőbb sztereotípiákat a **2. és 3. ábra** tartalmazza.

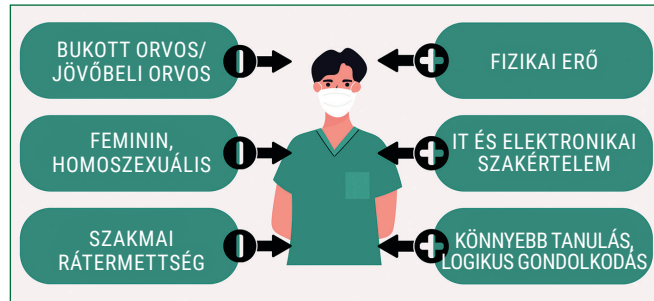
Láthatóvá vált, hogy a férfi ápolók esetében gyakran megkérdőjelezzük férfiasságukat, hiszen az ápolói szakma tradicionálisan női foglalkozásnak számít, így társadalmi elfogadottságuk alacsonyabb. Gyakran bélyegzik őket szakmailag kevésbé rátermetnek vagy eltérőnek, miközben velük szemben a hagyományos férfias normákból fakadó elvárások is megjelennek. A nőkkel szembeni sztereotípiák szintén ezen hagyományos társadalmi szerepek mentén formálódnak, ahol az alárendeltség és gyengeség társul hozzájuk, illetve az ápolónőket gyakran összekapcsolják a nőiességgel és szexuális vonzerővel. Ugyanakkor a női szerepekkel összhangban elvárásként jelenik meg feléjük a magasfokú empátia és szakmai rátermettség. Ezen sztereotipikus szerepek idővel olyan helyzetek elkerülésére készítetik az ápolókat, ahol szexualizálás, megbélyegzés vagy megaláztatás fenyegetheti őket (Evans, 2002). A férfi ápolók esetében ez leginkább a páciensek személyes higiéniájával kapcsolatos feladatokban nyilvánul meg, míg a nők főként kéréstlen megjegyzések formájában tapasztalják ezeket.

Noha a sztereotípiák között pozitív jellegűek is akadnak, fontos kiemelni, hogy ezek is káros hatásúak lehetnek. Az egyéni szinten pozitívnak tűnő tulajdonságok, mint az empátia vagy a rátermettség, hosszú távon fokozott terhelést, megfelelési kényszert és szerepkonfliktust idézhetnek elő, mivel nem minden ápoló rendelkezik ezekkel a jellemzőkkel (Czopp et al., 2015; Teresa-Morales et al., 2022). A férfi ápolóknál megfigyelhető az úgynevezett „*óvatos gondozó*” szerep kialakulása, amely során igyekeznek minden kétes helyzetet elkerülni, ami végső soron negatívan hathat a betegellátásra (Evans, 2002).

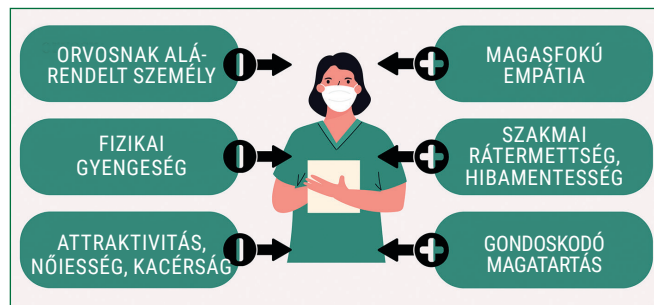
A probléma kezelésének kulcsa a tudatosság növelésében rejlik: fontos volna megkérdőjelezni a fennálló nemi sztereotípiákat, ami azonban egy lassú és összetett folyamat. A nemi szerepek újragondolása terén az ápolók közötti együttműködésen túl jelentős szerepet játszhat a média, amely formálja a közvéleményt (Teresa-Morales et al., 2022). A folyamatosan negatív és helytelen ápolói képekkel szembesülő közönség alulértékeltnek tekinti az ápolói szakmát, míg az ilyen sztereotípiák az ápolók önképére is negatív hatással vannak (Kalisch et al., 2007).

Az ápolás nemi semlegességének eléréséhez elengedhetetlenek a jól megtervezett oktatási stratégiák

2. ábra: A férfi ápolókat érő negatív és pozitív sztereotípiák a kitöltők válaszaik szerint

3. ábra: Női ápolókat érő negatív és pozitív sztereotípiák a kitöltők válaszaik szerint

és szakmapolitikai intézkedések. Kutatásunk kvantitatív eredményei megerősítik, hogy az ápolói szakma mindkét nem számára egyaránt megfelelő, mivel a férfi hallgatók ugyanolyan szintű felkészültséget és szakmai professzionalizmust mutatnak az ápolással kapcsolatos dimenziókban, mint nőnemű társaik (Szabó & Domonkos, 2024).

A WHO előrejelzései szerint 2030-ra világszerte további 6 millió ápolóra lesz szükség, amit a várható élettartam-növekedés és a pályaelhagyás mértéke csak tovább súlyosbít. A meglévő sztereotípiák hozzájárulnak az ápolók fizikai és mentális jóllétének romlásához, demotivációhoz, depresszióhoz, és végső soron a pályaelhagyáshoz, ami tovább mélyíti az ápolói létszámhiányt (Kearns & Mahon, 2021).

Köszönetnyilvánítás

Szeretnénk köszönetünket közvetíteni a kérdőívet kitöltő diákok felé, akik hozzájárultak kutatási problémánk széles körű tanulmányozásához. Továbbá a kérdőívet megosztó ápolásoktatók felé, akik ezzel nagymértékben segítették munkánk országos lefedettségét.

Szerzői munkamegosztás: Sz. R. G.: szakirodalom kutatása, tanulmány megtervezése, kérdőív szerkesztése, kutatás kivitelezése, adatfeldolgozás és adatelemzés, közlemény megírása. D. N.: kutatás

szakmai véleményezése, kézirat korrekciója, szakmai lektorálása. A cikk végleges változatát mindegyik szerző elolvasta és jóváhagyta.

Anyagi támogatás: Készült a Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-1-SZTE-142 kódszámú Új

Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával.

Érdekltségek: A szerzőknek nincsenek érdekltségeik.

Irodalomjegyzék

- Azadi, A., Valizadeh, L., Zamanzadeh, V., O'Connor, T., Negarandeh, R., & Taghinejad, H. (2016). Maintaining Equilibrium: Socialization and Gendered Identities of Iranian Male Nurses. *The Journal of Men's Studies*, 25(3), 223–244. <https://doi.org/10.1177/1060826516658764>
- Brander, P., De Witte, L., Ghanea, N., & Gomes, R. (2015). Compass: manual on human rights education with young people. Council Of Europe Publ.
- Chinaveh, M. (2013). The Effectiveness of Problem-solving on Coping Skills and Psychological Adjustment. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 84, 4–9. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.499>
- Czibere, I. (2009). Gender ABC. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke. https://szociologia.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/czibere_ibolya_gender.pdf letöltés dátuma: 2024. december 5.
- Czopp, A. M., Kay, A. C., & Cheryan, S. (2015). Positive Stereotypes Are Pervasive and Powerful. *Perspectives on Psychological Science*, 10(4), 451–463. <https://doi.org/10.1177/1745691615588091>
- Csernus, F. (2021). Hátrányban a nők a munkaerőpiacon. Amnesty International Magyarország. https://www.amnesty.hu/wp-content/uploads/2022/01/Hatranynban-a-nok-a-munkaeropiacon_web.pdf letöltés dátuma: 2024. november 30.
- Evans, J. A. (2002). Cautious caregivers: gender stereotypes and the sexualization of men nurses' touch. *Journal of Advanced Nursing*, 40(4), 441–448. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2002.02392.x>
- Fealy, G. M. (2004). "The good nurse": visions and values in images of the nurse. *Journal of Advanced Nursing*, 46(6), 649–656. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.03056.x>
- Feith, H. J., Kovácsné Tóth, Á., & Balázs, P. (2005). Női szerepek diplomás hallgatóknak jövőképeben. *Nővér*, 18(3), 3–8. https://archive.meszk.hu/meszk.hu/upload/meszk/document/nover_2005_18e_3sze102.pdf?web_id= letöltés dátuma: 2024. december 6.
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: Attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological Review*, 102(1), 4–27. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.102.1.4>
- Hosseini Marznaki, Z., Khanjankhani, K., Salisu, W. J., Hajihosseini, F., & Barzegari, S. (2021). Identifying and Ranking the Factors Affecting the Choice of Nursing Discipline Among Nursing Students in Iran: A Fuzzy Hierarchical Analysis. *Journal of Nursing Research*, 29(5), e171. <https://doi.org/10.1097/jnr.0000000000000449>
- Kalisch, B. J., Begeny, S., & Neumann, S. (2007). The image of the nurse on the internet. *Nursing Outlook*, 55(4), 182–188. <https://doi.org/10.1016/j.outlook.2006.09.002>
- Kearns, T., & Mahon, P. (2021). How to attain gender equality in nursing – an essay. *BMJ*, 373. <https://doi.org/10.1136/bmj.n1232>
- McLaughlin, K., Muldoon, O. T., & Moutray, M. (2010). Gender, gender roles and completion of nursing education: A longitudinal study. *Nurse Education Today*, 30(4), 303–307. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2009.08.005>
- Prosen, M. (2022). Nursing students' perception of gender-defined roles in nursing: a qualitative descriptive study. *BMC Nursing*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12912-022-00876-4>
- Sasa, R. I. (2019). Male nurse: A concept analysis. *Nursing Forum*, 54(4). <https://doi.org/10.1111/nuf.12374>
- Szabó, R. G., & Domonkos, N. (2023). Női és férfi kéz a betegellátás szolgálatában – ápolástörténeti kitekintés. *Kaleidoscope History*, 13(27), 417–434. <https://doi.org/10.17107/kh.2023.27.49>
- Szabó, R. G., & Domonkos, N. (2024). Nursing students in the stranglehold of gender roles: issues of career choice and professionalism. *Central European Journal of Nursing and Midwifery*, 15(3), 1148–1157. <https://doi.org/10.15452/cejnm.2024.15.0013>
- Teresa-Morales, C., Rodríguez-Pérez, M., Araujo-Hernández, M., & Fera-Ramírez, C. (2022). Current Stereotypes Associated with Nursing and Nursing Professionals: An Integrative Review. *ProQuest*, 19(13), 7640. <https://doi.org/10.3390/ijerph19137640>
- Ushiro, R., & Nakayama, K. (2010). Gender role attitudes of hospital nurses in Japan: Their relation to burnout, perceptions of physician-nurse collaboration, evaluation of care, and intent to continue working. *Japan Journal of Nursing Science*, 7(1), 55–64. <https://doi.org/10.1111/j.1742-7924.2010.00138.x>